

بررسی و سنجش کارایی بیمه محصولات کشاورزی

مبتنی بر شاخصهای آب‌وهوایی

پژوهش موردی: بیمه محصول گندم دیم بر پایه شاخص بارندگی در شهرستان درگز

فاطمه کوچکزایی*، دکتر قاسم نوروزی**، دکتر مصطفی گودرزی**

چکیده

نیاز و بایستگی پشتیبانی و حمایت از بخش کشاورزی در برابر عوامل خطر قهری و طبیعی بیرون از کنترل تولیدکننده، بر کسی پوشیده نیست. بیمه کشاورزی، یکی از راهکارهای حمایت از این بخش است. در میان محصولات زراعی نیز، گندم، یکی از محصولات مهم، بویژه از نظر اقتصادی و کاربردی است. از سویی، برای افزایش کارایی سیاست بیمه محصولات کشاورزی نیز، ابزارها و نوآوری‌های گوناگونی، بر پایه شاخصهای آماری، به‌کار گرفته می‌شود که از جمله مؤثرترین آنها می‌توان به بیمه محصولات کشاورزی مبتنی بر شاخص آب‌وهوایی اشاره کرد. در همین راستا، این پژوهش، بر یکی از فراگیرترین ریسکهای تولید گندم دیم، یعنی خشکسالی، تأکید دارد و از همین رو، متغیرهای بارش و عملکرد گندم را طی یک دوره آماری بین سالهای زراعی ۷۴-۱۳۷۳ تا ۹۰-۱۳۸۹ در شهرستان درگز در استان خراسان رضوی، مورد بررسی قرار داده است. در این زمینه، روند تغییر عملکرد محصول در دوره آماری پیشگفته، بررسی، و تأثیر بارندگی بر عملکرد گندم نیز، با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای فراگیر آماری، تحلیل شده است. برای پیشبینی عملکرد گندم نیز، به کمک نرم‌افزار SPSS، مدل‌های رگرسیونی به‌کار رفت که از میان مدل‌های رگرسیونی برگزیده، تنها مدل رگرسیون وزنی، از دقت بسنده، برخوردار بود. برپایه یافته‌های پژوهش، در این مدل، میزان همبستگی میان عملکرد گندم و بارندگی، تا ۹۸ درصد به‌دست آمد؛ این در حالی است که در مدل‌های دیگر، حداکثر همبستگی، ۷۳ درصد بود. از سویی، کاهش عملکرد در برابر کاهش بارندگی نیز، در این مدل محاسبه شد و سپس، محاسبه شاخص بارندگی برای به‌کارگیری در بیمه محصول گندم دیم و حق‌بیمه نیز، انجام گرفت.

کلیدواژه‌ها:

بیمه مبتنی بر شاخص آب‌وهوا، گندم دیم، شاخص بارندگی، پیشبینی عملکرد، محاسبه حق‌بیمه.

E-mail: Fatemehkochakzaei@yahoo.com

* دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد قائمشهر

** دکتری اقتصاد کشاورزی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر

